

ADVIES 127

**BELEIDSBRIEF 2009 'ECONOMIE, ONDERNEMEN,
WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL'**

3 december 2008

ADVIES 127

**BELEIDSBRIEF 2009 'ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP,
INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL'**

3 december 2008

Inhoud

SITUERING	3
ANALYSE BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE 2009	4
ADVIES.....	8
ALGEMEEN	8
FINANCIËLE MIDDELEN	8
VAN TECHNOLOGIEVERKENNINGEN NAAR CONCRETE ACTIES.....	9
BOF EN FWO	10
DRAAGKRACHT UNIVERSITEITEN	10
BIJKOMENDE ACADEMISERINGSMIDDELEN.....	10
IOF.....	10
DOCTORAATSBEURZEN EN POSTDOCTORALE MANDATEN	11
O&O-BEDRIJFSPROJECTEN EN KMO-PROGRAMMA IWT	11
MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VOOR WETENSCHAPPEN, INNOVATIE EN ONDERNEMEN	11
EUROPESE SAMENWERKING	11
ESFRI	12

Advies bij de beleidsbrief 2009 'Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel'

SITUERING

Op 24 oktober 2008 heeft minister Patricia Ceysens haar beleidsbrief 'Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 2009' meegedeeld aan de Vlaamse Regering en vervolgens ingediend bij het Vlaams Parlement.

Minister Patricia Ceysens zorgt met deze beleidsbrief voor verdere consolidatie van het wetenschaps- en innovatiebeleid en legt tegelijk de klemtoon op drie grote krachtlijnen:

- Vereenvoudigen: in opvolging van de aanbevelingen van het rapport Soete;
- Vergroenen: het op gang brengen van een groene innovatiestroom;
- Vermarkten: kennis moet worden omgezet in waardecreërende innovaties.

Naar goede gewoonte heeft de VRWB de beleidsbrief grondig bestudeerd en besproken en brengt er advies over uit. Voorliggend advies werd voorbereid op basis van de insteken van de commissies Wetenschapsbeleid, Technologiebeleid, Federale en Internationale Samenwerking en Begroting en Financiën, ieder m.b.t. de hoofdstukken die tot hun werkerrein behoren.

Ter voorbereiding van zijn advies heeft de Raad vooraf een beknopte analyse van de begroting wetenschap en innovatie 2009 uitgevoerd. In de loop van 2009 zal de VRWB een meer uitgebreide analyse uitvoeren, waarin een evaluatie van het begrotingsbeleid tijdens de aflopende legislatuur wordt opgenomen.

ANALYSE BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE 2009

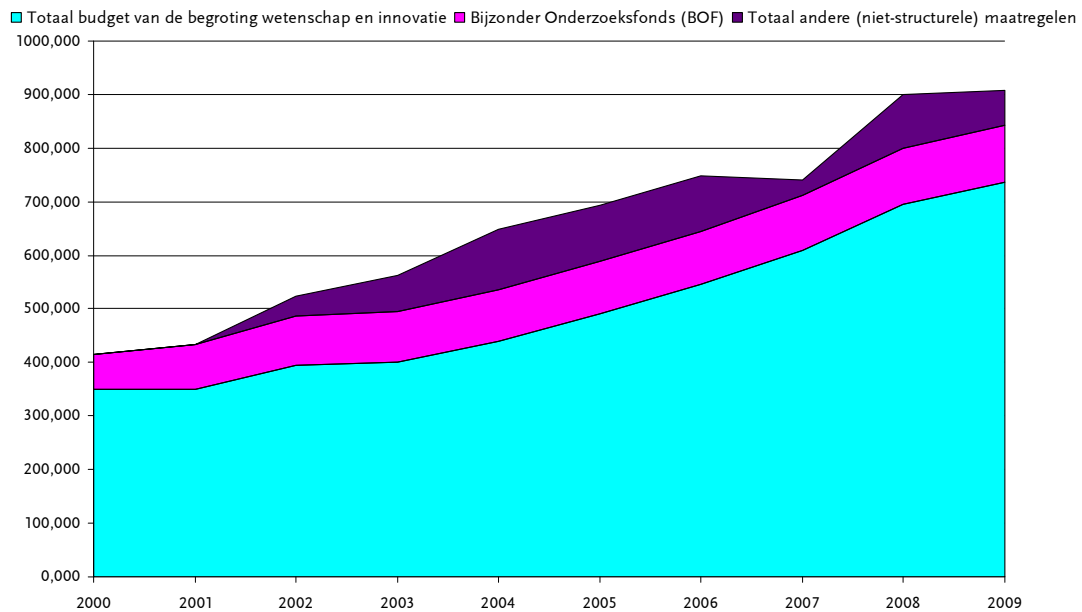
1. In 2009 worden de beleidskredieten voor wetenschap en innovatie structureel verhoogd met een eerder bescheiden bedrag van 29 miljoen euro, conform de meerjarenbegroting 2006-2009. De beleidsbrief 2009 van minister Ceysens geeft een overzicht van hoe deze extra middelen worden besteed (cf. Tabel 1):

Tabel 1. Overzicht van de extra middelen 2009

Onderwerp	Budgetverhoging
Subsidie BOF – Methusalem	+ 5 mio euro
Bijkomende academiseringsmiddelen	+ 1 mio euro
Subsidie BOF – Bijkomende ZAP-mandaten	+ 1,5 mio euro
Subsidie BOF –Tenure track	+ 2,8 mio euro
Subsidie FWO – Bijkomende Postdocs	+ 2,7 mio euro
O&O-bedrijfsprojecten en KMO-programma IWT	+ 3 mio euro
IWT – Acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse Regering	+ 12,53 mio euro
Subsidie voor verrichten wetenschappelijk onderzoek door instellingen voor postinitieel onderwijs	+ 0,47 mio euro
TOTAAL	+ 29 mio euro

2. Bovenop deze structurele uitbreiding van de beleidskredieten in 2009, kunnen we nog de éénmalige kapitaalinjectie in IMEC tellen. Via een herinvestering van de participatie in Finindus, investeert de Vlaamse overheid 35 miljoen euro in de bouw van de nieuwe cleanroom in het micro- en nanotechnologisch onderzoekscentrum IMEC. De totale begroting voor het domein wetenschap en innovatie (inclusief de BOF- en PWO-middelen) bereikt zo in 2009 908,1 miljoen euro en blijft daarmee ongeveer op het zelfde (hoge) niveau van 2008 nl. 900,5 miljoen euro (cf. Figuur 1 en Tabel 2). T.o.v. 2007 betekent dit een aanzienlijke verhoging met 159,5 miljoen euro of met 21,5% (cf. Tabel 2).

Figuur 1. Verdeling van het Totale budget van de begroting Wetenschap en Innovatie

Dit is vooral te danken aan de extra éénmalige inspanningen die de minister in de loop van 2008 heeft gedaan te voordele van de begroting wetenschap en innovatie (cf. Tabel 3), bovenop de structurele budgetverhoging met 75 miljoen euro voor wetenschap en innovatie in 2008, conform de meerjarenbegroting 2006-2009. Deze worden in de beleidsbrief 2009 verder toegelicht. Zo werd ruim 45 miljoen euro aan éénmalige middelen uit het Financieringsfonds voor schuldafbouw en éénmalige investeringsuitgaven (FFEU) toegevoegd. Deze middelen werden al toegewezen aan het VLIZ-onderzoeksschip (7 mio euro), VITO-infrastructuur (8 mio euro), de supercomputer (7,1 mio euro), de biobank (8 mio euro) en opleidingsinfrastructuur voor de Hogeschool Antwerpen (15 mio euro).

Daar bovenop vond er eind 2008 een herschikking plaats als gevolg van de zogenaamde 'schrapping van encours' ten belope van een bedrag van 25,5 miljoen euro. Deze extra bijkomende éénmalige middelen werden ingeschreven enerzijds op de basisallocatie "vastleggingsmachtiging IWT ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering" (14,4 miljoen euro) en anderzijds bij EFRO (Hermesfonds) (11,1 miljoen euro). Deze middelen zullen aangewend worden om projecten rond hernieuwbare energie te financieren.

Tabel 2 Evolutie Begroting Wetenschap en Innovatie 2000-2009 – opsplitsing

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	absol. verschil 2007-2008	proc. verschil 2007-2008	absol. verschil 2008-2009	proc. verschil 2008-2009
Totaal budget van de begroting wetenschap en innovatie	349,334	349,200	395,656	401,295	440,047	491,354	545,312	610,325	694,773	735,951	84,448	13,837%	41,178	5,927%
Subsidie BOF – Beleidsdomein OND	65,451	83,396	90,291	92,984	96,009	97,468	99,033	100,726	102,640	104,590	1,914	1,900%	1,950	1,900%
Subsidie BOF– Beleidsdomein EWI									2,500	2,548	2,500	100,000%	0,048	1,920%
Totale subsidie aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)	65,451	83,396	90,291	92,984	96,009	97,468	99,033	100,726	105,140	107,138	4,414	4,382%	1,998	1,900%
FFEU-middelen voor wetenschap en technologische innovatie			37,180	37,200	14,278				45,100		45,100	100,000%		
Schrapping van encours ten voordele van projecten hernieuwbare energie									25,500		25,500	100,000%		
Herinvestering participatie in Finindus (IMEC)										35,000			35,000	100,000%
Herinvestering participatie in Finindus (OCAS)					30,000									
Provisioneel krediet Technologische Innovatie					20,000									
PMV - VITO Participaties ter aanmoediging van O&O (NGK)					17,989									
PMV-Vlaams Innovatiefonds (VINNOF)						75,000	75,000							
Hermes-fonds, deel bestemd voor technologisch onderzoek				30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	0,000	0,000%	0,000	0,000%
Totaal (niet-structurele) maatregelen	0,000	0,000	37,180	67,200	112,267	105,000	105,000	30,000	100,600	65,000	70,600	235,333%	-35,600	-35,388%
Totaal budget van de begroting wetenschap en innovatie	414,785	432,596	523,127	561,479	648,323	693,822	749,345	741,051	900,513	908,089	159,462	21,518%	7,576	0,841%

Tabel 3 Opsplitsing FFEU-middelen voor wetenschap en technologische innovatie en “schrapping van encours”

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
FFEU - VLIZ onderzoeksschip									7,000	
FFEU – VITO-infrastructuur									8,000	
FFEU - Supercomputer									7,100	
FFEU - Biobank									8,000	
FFEU - Opleidingsinfrastructuur Hogeschool Antwerpen									15,000	
FFEU-middelen bestemd voor wetenschap en technologische innovatie			37,180	37,200	14,278				45,100	
Schrapping van encours - toevoeging aan EF 9911 B 'Vastleggingsmachtiging IWT ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op									14,400	
Schrapping van encours - inschrijving bij EFRO (Hermesfonds)									11,100	
Schrapping van encours									25,500	

ADVIES

ALGEMEEN

1. De beleidsbrief 2009 'Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel' geeft een mooi overzicht van het lopende én toekomstige beleid van de minister dat tot juni 2009 loopt. In de lijn van de verwachtingen ligt de focus van de beleidsbrief op het consolideren van het beleid.

Het lopende en toekomstige beleid zijn sterk verweven in de tekst van de beleidsbrief, waardoor het onderscheid tussen beide soms moeilijk te maken valt. Om nieuwe beleidsaccenten en de groei van beleidsmiddelen beter te kunnen onderscheiden van het geconsolideerde beleid, stelt de VRWB voor om dit in de volgende beleidsbrieven extra in de verf te zetten.

2. De VRWB stelt tot zijn grote tevredenheid vast dat de minister de VRWB adviezen ter harte neemt en in grote mate de aanbevelingen volgt. We verwijzen hierbij onder andere naar de adviezen en aanbevelingen in verband met de harmonisering van de sociale voordelen van de IWT- en FWO-beurzen, de technologische verkenningsstudie, het translationeel onderzoek, de portaalsite wetenschapscommunicatie ... De VRWB hoopt deze constructieve wisselwerking te kunnen voortzetten in de toekomst.

3. De VRWB merkt op dat dit advies, dat focust op de beleidsbrief 2009, uiteraard niet los kan gezien worden van het VRWB-Memorandum Wetenschap en Innovatie 2009-2014 "Duurzame welvaart en welzijn door wetenschap en innovatie".

In dit Memorandum Wetenschap en Innovatie 2009-2014 schuift de VRWB de grote actielijnen naar voor waarmee de volgende Vlaamse Regering de ambitieuze doelstelling om van Vlaanderen een top-regio van welvaart en welzijn te maken, kan en moet waarmaken:

- Resolute inzet op W&I;
- Krachtenbundeling;
- Versterking van de actoren;
- Investering in menselijk kapitaal;
- Internationalisering;
- Creatie van gunstige omgevingsfactoren voor succesvolle innovatie.

FINANCIËLE MIDDELEN

4. De stijgende evolutie van de budgettaire middelen is uiteraard zeer positief. Het is echter duidelijk dat deze extra middelen in 2008 en in 2009 niet zullen volstaan wil de Vlaamse Regering zijn engagement om in 2010 de 1%-norm te halen, effectief realiseren. De tabel op p. 22 in de beleidsbrief geeft bovendien duidelijk aan dat, ondanks deze stijging, de O&O-overheidskredieten in verhouding tot het BBP-Vlaanderen, nauwelijks wijzigt in de periode 2003-2008. In zijn Memorandum 2009-2014, heeft de VRWB overigens berekend dat als de Vlaamse overheid de 1%-norm wil bereiken op het einde van de volgende legislatuur (i.e. in 2014), er vanaf 2010 elk jaar opnieuw voor een bedrag van 230 miljoen euro aan structurele bijkomende middelen naar wetenschap en innovatie dienen te gaan.

Het is net in deze economisch moeilijke tijden dat een doorgedreven inspanning voor onderzoek en innovatie noodzakelijk is.

Bovendien zijn meer dan de helft van de bijkomende middelen voor wetenschap en innovatie in 2008 en 2009 niet structureel verworven, maar hebben ze slechts een éénmalig karakter. Dit zal de structurele inspanningen die in de toekomst moeten gebeuren nog groter maken.

5. De 29 miljoen euro aan extra middelen in 2009 zijn vrij evenwichtig verdeeld, met name 13,47 miljoen euro voor het niet-gericht onderzoek en 15,53 miljoen euro voor het gericht onderzoek.

In Tabel 1 zien we dat het overgrote deel van de middelen voor het niet-gericht onderzoek worden ingezet ter uitvoering van het vooropgestelde groeipad van eerder opgezette maatregelen (Methusalem, BOF-ZAP, Tenure track, FWO-postdocs).

De 15 miljoen euro voor het gericht onderzoek wordt volgens de beleidsbrief 2009 verdeeld over 'O&O-bedrijfsprojecten en KMO-programma IWT' en 'IWT - Acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse Regering'. De besteding van 12,53 miljoen euro aan het IWT voor acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse Regering wordt niet nader gespecificeerd. De VRWB vraagt hier verduidelijking over en hoopt dat hierbinnen in elk geval ruimte blijft voor de realisatie van de speerpuntprojecten.

VAN TECHNOLOGIEVERKENNINGEN NAAR CONCRETE ACTIES

6. In zijn Memorandum stelt de VRWB dat de VRWB-clusters die in 2006 werden voorgesteld en de tien speerpunten die daaruit zijn afgeleid in 2008, een vehikel zijn om coherentie te brengen in het Vlaams innovatiebeleid rond een aantal speerpunt domeinen. Binnen deze speerpunt domeinen kunnen concepten van open innovatie, intersectorale mobiliteit, meer internationalisering en een meer geïntegreerd innovatiebeleid in de praktijk worden gebracht.

Ze zijn daarenboven een platform waarbinnen bedrijven, kennisinstellingen, financieringsinstellingen, intermediairen en ook verschillende overheidsinstanties (zoals IWT en FIT) gericht kunnen samenwerken.

Bovendien kunnen ze maar slagen als ze voldoende middelen mobiliseren om de noodzakelijke kritische massa aan onderzoekscapaciteit te creëren.

Het is nu aan de actoren om zich in de 10 speerpuntprojecten effectief te engageren en ze verder uit te werken. De VRWB is verheugd over de belangstelling van de minister voor deze speerpuntinitiatieven en apprecieert dat zij middelen heeft vrijgemaakt voor onderdelen van deze speerpunten zoals projecten rond hernieuwbare energie en de biobank. De VRWB hoopt dat hiermee de kiem is gelegd voor het voortzetten van deze ambitieuze speerpunten door de volgende Vlaamse Regering.

BOF EN FWO

7. De VRWB stelt vast dat de vrije niet-geormerkte BOF-middelen in 2009 niet worden verhoogd. Over de gehele legislatuur was er enkel in 2008 een minieme structurele verhoging van de vrije BOF middelen met 2.5 miljoen euro. De VRWB herhaalt dan ook nog eens met klem zijn aanbeveling in zijn memorandum om zowel voor het FWO als voor het BOF een meerjarengroeiplan voor de vrije, niet-geormerkte middelen uit te tekenen, om de slaagpercentages voor zowel de mandaten als de projecten op een aanvaardbaar niveau (35%) te brengen.

8. Voor wat Odysseus betreft, stelt de beleidsbrief 2009 dat *“in de loop van 2008 werd het programma geëvalueerd met het oog op een eventuele voortzetting na 2010”*. De VRWB rekent erop dat dit prestigieuze programma, waarmee Vlaanderen de internationale concurrentie voor excellente onderzoekers kan aangaan en dat globaal positief geëvalueerd is geworden, wordt voortgezet na 2010. De Raad vindt het ook aangewezen dat het programma centraal beheerd blijft bij het FWO waardoor de evaluatie van de kandidaten op een hoger interuniversitair excellentieniveau gegarandeerd is.

DRAAGKRACHT UNIVERSITEITEN

9. De VRWB apprecieert het dat de minister ook in middelen voorziet voor tenure track en bijkomende ZAP-mandaten, en hiermee haar engagement nakomt om de draagkracht van de universiteiten te versterken. De Raad merkt terzijde op dat het tenure track programma werd uitgetekend voor vijf jaar, terwijl de beleidsbrief slechts vier jaar opneemt.

10. De VRWB herhaalt zijn dringende oproep uit het Memorandum dat in de toekomst een inhaalbeweging met een substantieel groeipad voor het vaste kader van de universiteiten absoluut primordiaal is.

BIJKOMENDE ACADEMISERINGSMIDDELEN

11. Zoals was voorzien in het meerjarenplan wordt in 2009 opnieuw 1 miljoen euro aan middelen uitgetrokken voor het academiseringsproces van twee cycli hogeschoolopleidingen. Dit groeipad eindigt in 2009. De VRWB vraagt daarom de academiseringsmiddelen ook na 2009 voort te zetten met een substantiële groeivoet.

IOF

12. De VRWB beschouwt het IOF als een zeer geschikt instrument voor het verder uitbouwen van het universitaire innovatiebeleid en heeft in zijn adviezen meermaals aangedrongen hiervoor een groeipad te volgen. De stijging met 5 miljoen euro in 2008 werd echter niet gevolgd door een stijging in 2009. De VRWB dringt er nogmaals op aan het groeipad te volgen in de komende legislatuur.

DOCTORAATSBEURZEN EN POSTDOCTORALE MANDATEN

13. De beleidsbrief geeft aan dat de nieuwe modaliteiten voor de IWT-specialisatiebeurzen worden voorbereid, met speciale aandacht voor de finaliteit van deze beurzen in relatie met andere beurzenstelsels. De VRWB kijkt met belangstelling uit naar de conclusies van deze voorbereiding en vraagt verduidelijking over het moment dat de nieuwe modaliteiten in voege treden.

O&O-BEDRIJFSPROJECTEN EN KMO-PROGRAMMA IWT

14. De middelen voor directe steun aan O&O-bedrijfsprojecten en KMO-programma IWT stijgen verder met 3 miljoen euro. Dit is in lijn van de herhaalde vraag van de VRWB om het aandeel directe steun aan bedrijven opnieuw op het niveau van 2000 te brengen.

MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VOOR WETENSCHAPPEN, INNOVATIE EN ONDERNEMEN

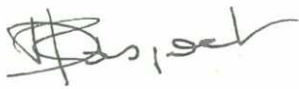
15. De VRWB kijkt ook uit naar het rapport van de studie die in 2009 zal uitgevoerd worden wat betreft de impact van het beleid en de acties m.b.t. wetenschapscommunicatie. De VRWB wil, op basis van de resultaten van het rapport, graag meewerken aan de eventueel verdere optimalisering van het Actieplan Wetenschapscommunicatie en, hieraan gekoppeld, een verdere versterking van de acties voor de verhoging van het aantal studenten in wetenschappelijke en technologische studierichtingen.

16. De VRWB is verheugd dat zijn aanbeveling 33 “portaalsite voor communicatie over wetenschap, technologie en innovatie” werd opgepikt in het Actieplan Wetenschapscommunicatie 2008. De VRWB kijkt er naar uit dat de implementatie van de portaalsite verder wordt gezet tijdens de nieuwe legislatuur.

EUROPESE SAMENWERKING

17. De beleidsbrief somt de verschillende mogelijkheden op voor samenwerking op Europees niveau. Een loutere opsomming is niet voldoende, vindt de VRWB: de Vlaamse overheid moet een consequente Vlaamse visie en strategie ten aanzien van Europese (multidisciplinaire) innovatieprogramma's uitwerken, die over de legislaturen heen gedragen wordt. Vooral met het oog op de ontwikkelingen en nieuwe programma's die zich binnen deze Europese context aandienen (evolutie naar meer publiek-private en publiek-publieke partnerships; Joint programming, specialisering) moet Vlaanderen zich wapenen en zelf keuzes bepalen om in functie van het Europese referentiekader eigen regionale sterktes uit te bouwen. De VRWB dringt hier in zijn Memorandum ook op aan en wil graag het voortouw nemen in het ontwikkelen van een visie ter zake.

18. In 2009 zal een prioriteitenlijst worden opgesteld en beslist worden tot welke pan-Europese onderzoeksinfrastructuren Vlaanderen zal toetreden. Er wordt in de beleidsbrief echter niets vermeld op welke manier dit zal gebeuren; evenmin hoe de Vlaamse prioriteiten zullen worden gematcht met de Belgische/Waalse prioriteiten. Aangezien hier toch grote financiële engagementen zullen worden genomen voor een beperkte groep onderzoekers, zou het toch raadzaam zijn om dit uit te klaren. De VRWB wil hier graag zijn medewerking aan verlenen.

Danielle Raspoet
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en innovatiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en innovatiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en innovatiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

K. Vinck, voorzitter
D. Raspoet, secretaris

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
Koloniënstraat 56 - 7e verd.
B-1000 Brussel

Tel. +32 (0)2 212 94 10
Fax +32 (0)2 212 94 11
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.be

